

ELŐSZÓ

Találkozásainkban a párbeszéd segíthet ahhoz, hogy egymást megismerjük, megérthessük. Számomra legnagyobb jelentősége a kommunikáció felvételében annak van, hogy megpróbálunk olyan közös alap után kutatni, melyre felépíthető a társalgás.

Az itt közölt élettörténet két beszélgetés eredménye, amelyet 1994-ben folytattam anyai nagymamámmal. Azért választottam őt „adatközlőnek”, mert egyrészt kíváncsi voltam életére, és ismertem az egyes események, élmények történetét, nem volt tehát különösebb akadálya annak, hogy életrajzát „belülről” próbáljam szemlélni. Másrészt pedig tudtam, hogy a gyűjtött anyag a néprajzi érdeklődésűek figyelmére igényt tarthat.

Gyűjtési prekonceptióm az volt, hogy lehetőleg minél kevesebb kérdést tegyek fel. E szándékom azonban már a beszélgetésünk kezdetén tarthatatlannak bizonyult, mivel nekem kellett az első lépést megtennem ahhoz, hogy egyáltalán létrejöjjön a kommunikáció. Aztán engedtem a késztetésnek, és úgy irányítottam a párbeszéd fonalát, hogy később a kapott szöveg többrétű elemzésre legyen alkalmas. Magam is meglepődtem, amikor azt tapasztaltam, hogy a vártnál sokkal többet nyerek: egy olyan elbeszélést, amely nemcsak pusztá adathalmaz, hanem hol megindító, hol humoros vagy épp elgondolkodtató, esztétikailag is értékes.* Ezért helyeztem az interjút a vizsgálódásaim elé – a néprajzi tanulmányokban megszokottól eltérően.

A megnyilatkozó egyént szeretném e könyv középpontjába állítani, és hangsúlyozni azt, hogy voltaképp bármelyikünk sorsa lehetne helyében.

A nyomtatott szöveg hátrányossága, hogy igen nehezen lehet visszaadni általa az élőbeszéd jellemzőit. Lejegyzéskor igyekeztem tiszteletben tartani a mesélő mondattagolását, szófűzésének ritmusát, megőrizni nyelvjárásának sajátosságait, és időnként a beszélgetést kísérő apróbb mozzanatokot is jelöltem.

Köszönetet mondok e könyv megjelenéséért mindazoknak, akik munkámban segítettek; elsősorban nagymamámnak, amiért feltárta életének titkait előttem és jóváhagyta közzétételét.

* „A néprajzi kánonnál fontosabb az ember mint személyiség, az ő szubjektív sorsával, élményeivel, magatartásával, beállítottságával és értékítéleteivel.” Brendich, Rolf W.: *Az életrajzi módszer alkalmazása a néprajzi anyaggyűjtésben*. In: *Documentatio Ethnographica*. 9. Bp. 1982. 64.